

Belangenvereniging
Pensioengerechtigden en
Gewezen Deelnemers
De Nederlandsche Bank NV

Position Paper BP DNB, April 2023

Inleiding

In de Wet toekomst Pensioenen (WTP) is in de eerste (arbeidsvoorwaardelijke) fase van het transitieproces voorzien in een verplichting van sociale partners om de mening te vragen van verenigingen van gepensioneerden over het transitieplan, op een zodanig tijdstip dat het van invloed kan zijn op de besluitvorming.

In een door ons als bijzonder plezierig en constructief ervaren overleg in de technische werkgroep hebben wij voldoende input gekregen om onze uitgangspunten met betrekking tot de transitie nader te bepalen.

In onderstaande notitie gaan wij daar op in zodat sociale partners van ons oordeel kennis kunnen nemen voordat er tussen partijen afspraken worden gemaakt. Deze ijkpunten zullen wij ook mede in aanmerking nemen bij onze toetsing in het kader van het Hoorrecht.

Inhaalindexering

Bij het bestemmen van de op het transitiemoment aanwezige pensioenvermogen dat onder het huidige FTK is opgebouwd, dient naar onze mening de rangorde uit het huidige FTK te worden gevolgd. Aanwending van vermogen van het pensioenfonds geschiedt dan

- a) allereerst voor de borging van de nominale rechten, met inbegrip van de vereiste reserves, waarbij de solidariteitsreserve zoals berekeningen aangetoond hebben redelijk beperkt in omvang kan zijn.
- b) daarna voor inhaal indexaties en het compenseren van kortingen op de pensioenrechten en aanspraken (het fonds indexeert op 1 juli ; wij gaan ervan uit dat het fonds de

indexatie van het resterende deel van het jaar nog direct voorafgaand aan het invaar moment toekent).

- c) als volledige inhaalindexatie heeft plaatsgevonden tenslotte voor mogelijke compensaties van de gemiste toekomstige opbouw van oudere deelnemerscategorieën, voor zover die niet uit de premie betaald kan worden (zie hierna).

Ter onderbouwing van dat standpunt verwijzen wij naar artikel 129 van de Pensioenwet waarin geregeld is dat er slechts dan sprake kan zijn van premiekorting of restitutie als de voorwaardelijke toeslagen zowel met betrekking tot de voorgaande tien jaar zijn verleend als ook in de toekomst kunnen worden verleend en dat daarnaast kortingen op de pensioenaanspraken en pensioenrechten in de voorgaande tien jaar gecompenseerd zijn.

Op basis van het hiervoor genoemde artikel 129 van de huidige Pensioenwet kan al met al worden geconcludeerd dat het eigen vermogen van een pensioenfonds dat onder het FTK-regiem is opgebouwd naast de functie van zekerheidsverschaffing door middel van het opvangen van financiële tegenvallers, alleen een financiële bron kan zijn voor het toekennen van toeslagen en slechts in uitzonderingsgevallen voor premiekorting.

Wellicht ten overvloede en ter onderbouwing van het aspect van evenwichtigheid merken wij op dat indexaties en inhaalindexaties zowel betrekking hebben op actieven als op gepensioneerden en slapers. Er is bij inhaalindexaties dus geen sprake van bevoordeling van een specifieke deelgroep, maar van een evenwichtige vertaling van het huidige voorwaardelijke indexatierecht naar alle deelnemer categorieën (actieven, slapers, gepensioneerden). Voorts dient te worden meegewogen dat financiële reserves op collectieve basis zijn gevormd via de behaalde rendementen op het pensioenvermogen van de huidige populatie (actieve als ook gewezen) deelnemers en gepensioneerden.

Compensatie afschaffing doorsneepremie.

Bij het hanteren van een doorsneesystematiek wordt voor een jongere deelnemer te veel en een oudere deelnemer te weinig pensioenpremie ingelegd.

Bij afschaffing doorsneepremie en een overgang naar een degressieve pensioenopbouw in het nieuwe pensioenstelsel vindt de pensioenopbouw meer aan het begin van de loopbaan plaats. Dat heeft tot gevolg dat er meer en sneller vermogensvorming plaatsvindt en dat de premie-inleg langer kan renderen, waardoor de premie om eenzelfde pensioenresultaat te bereiken als onder de huidige regeling lager kan zijn. Uiteraard treedt het volle effect daarvan pas op termijn op, maar ook nu kan daarvan al enigermate sprake zijn.

Voor de oudere deelnemerscategorieën wordt dan echter te weinig ingelegd, waardoor zij minder opbouwen dan onder het huidige systeem. Betrokkenen zullen daarvoor

gecompenseerd moeten worden. Het betreft dus een compensatie voor in de toekomst te missen opbouw.

De compensatie voor de afschaffing van de doorsneepremie zou daarom naar ons oordeel in principe gefinancierd moeten worden door toekomstige premies, d.w.z. uit het verschil tussen de huidige premie en de premie in het nieuwe contract en, voor zover dat ontoereikend is, uit de in het wetsvoorstel geboden extra fiscale premieruimte.

Compensatie uit het (daarvoor niet opgebouwde) pensioenvermogen komt naar ons oordeel dan ook pas in beeld als de volledige premieruimte is benut en volledig aan het hierboven onder punten a) en b) bepaalde wordt voldaan.

Deze handelwijze is onzes inziens ook van belang voor (oudere) actieven, aangezien die, als hieraan niet voldaan is, de compensatie uit eigen zak betalen ten laste van de toekomstige indexeringscapaciteit. .

Praktische invulling

1) Keuze tussen hantering standaardmethode of Value Based ALM bij invaren.

Over een mogelijk gebruik van de VBA-methode maken wij ons zorgen. Bij die methode is het mogelijk de waarde van onze pensioenen te manipuleren.

Proefberekeningen van gerespecteerde actuarissen laten zien dat de uitkomsten op basis van de VBA-methode, afhankelijk van gemaakte keuzes zowel voor jongeren als voor gepensioneerden, tientallen procenten lager zouden kunnen zijn dan de huidige waarde van hun pensioen. De VBA methode is niet transparant en kan aanleiding geven tot veel discussie. Wij pleiten dan ook voor hantering van de standaard methode.

Daarbij dient de 'netto-profijtmethode' naar ons oordeel slechts als ondersteuning bij het nemen van besluiten. De netto-profijt methode heeft slechts een beperkte waarde als middel om de evenwichtigheid te toetsen, met name bij hogere dekkingsgraden zoals in 2020 al is uiteengezet is door actuaris Agnes Joseph. Deze methode kan naar ons oordeel dan ook niet doorslaggevend zijn bij de beoordeling van de evenwichtigheid.

2) Inhaalindexatie

- a) Bij een dekkingsgraad bij invaren kleiner dan 105%: een pensioen dat voor gepensioneerden ten minste gelijk is aan het pensioen onder de oude regeling en max. 5% van het vermogen aanwenden voor het minimaal vereist eigen vermogen, de operationele reserve en eventueel de solidariteitsreserve.
- b) Bij dekkingsgraad tussen 105% en 110 %: het meerdere deels voor de solidariteitsreserve en overigens voor individueel gerichte inhaalindexatie. De initiële

- c) inleg in de solidariteitsreserve dient naar ons oordeel niet meer dan 5% te bedragen bij een maximum voor die reserve van 10%.
- d) Bij dekkingsgraden boven 110%: het meerdere voor individueel gerichte inhaalindexatie. Indien na volledige inhaalindexatie nog vrije middelen resteren kunnen die – voor zover compensatie van de oudere deelnemer categorieën uit premie onvoldoende is - additioneel worden aangewend voor die compensatie en als laatste voor een verdere, procentueel gelijke verhoging van de individuele pensioenvermogens.

Bij een dekkingsgraad boven de 125 % à 130% hebben wij geen bezwaar tegen een situatie dat geen gerichte inhaalindexatie plaatsvindt maar dat iedere deelnemer, slaper en gepensioneerde uit de vrije reserves boven de 110% een gelijke procentuele verhoging krijgt, mits deze minimaal gelijk is aan de dan bestaande volledige indexeringsachterstand van de 'CPI-gepensioneerden' (op dit moment ruim 10%). Dat betekent dat de deelnemers en de oud DNB-ers en slapers met loonindexatie meer krijgen dan hun achterstand bedraagt. Voor oudere deelnemers betekent dit tevens dat zij op deze wijze ook al (in belangrijke mate) gecompenseerd worden voor hun lagere toekomstige opbouw.

3) Uitsmeren extra toegekend vermogensaandeel uit de vrije reserves bij invaren

Volgens de WTP kan bij invaren volgens de standaardmethode een verhoging uit de vrije middelen voor gepensioneerden over maximaal 10 jaar worden gespreid. Voor deelnemers en slapers wordt de verhoging direct volledig toegekend. Wij hebben grote problemen met spreiding van de verhoging.

Met deze verhoging wordt de opgelopen indexatie achterstand geheel of gedeeltelijk gecompenseerd. Tegen deze achtergrond achten wij het niet aanvaardbaar dat die verhoging vervolgens nog weer wordt uitgesmeerd, laat staan over de maximaal toegelaten termijn van 10 jaar. Een deel van de gepensioneerden overlijdt ook binnen die 10 jaar en zou dan dus helemaal niet meer toekomen aan de volledige verhoging terwijl de middelen er wel voor zijn.

Betreffende het onder het nieuwe systeem optredend jaarlijks positief of negatief overrendement denken wij aan een uitsmeertermijn van maximaal 3 jaar.

4) *Projectierendement en toeslagverlening*

Een van de redenen voor invoering van de WTP is dat eerder en meer geïndexeerd kan worden. Er werd steeds gesproken over een 'koopkrachtig' pensioen. Later is dat door de Minister afgezwakt tot een 'koopkrachtiger' pensioen.

Uiteraard kun je meer in de richting van een koopkrachtig pensioen komen als een afslag op de RTS wordt toegepast om het uit te keren pensioen te berekenen. Daardoor wordt het startpensioen echter lager. Dat is dan in feite een sigaar uit eigen doos.

Wij zijn van oordeel dat de verhogingen gefinancierd moeten worden uit het in de toekomst te realiseren overrendement op beleggingen in zakelijke waarden, door enig risico te nemen bij de beleggingen in vastrentende waarden, door inflatie gelinkte obligaties en andere methodieken, gericht op het mogelijk maken van indexatie. Wij pleiten dan ook **niet** voor het toepassen van een afslag bij de vaststelling van het projectierendement.

Het gehele instrumentarium van het beleggen in zakelijke waarden, het beleggen in nominale of inflation-linked bonds, het hanteren van een nominaal of reëel beschermingsrendement, zal naar ons oordeel zo ingericht moeten worden dat met een grote mate van zekerheid (95% percentiel) aantoonbaar ten minste 75% van de verwachte inflatie (2%) kan worden behaald binnen een aanvaardbare volatiliteit.

In dit verband merken wij nog op dat wij moeite hebben met het gebruik van derivaten voor renteafdekking. Gegeven een gemiddelde duration van ongeveer 8 jaar voor het gepensioneerdensbestand, kan een dekking van het renterisico van bijv. 60% ook heel goed gerealiseerd worden door daadwerkelijke matching.

5) *Vaste uitkering*

Zoals bekend gaat onze voorkeur uit naar de flexibele premiereregeling. Sociale partners hebben (voorlopig) gekozen voor de solidaire regeling. Indien gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om in het solidaire contract voor een 'collectieve uitkeringsfase' te kiezen – waarvoor wij pleiten – is aan een deel van onze bezwaren tegen het solidaire contract tegemoet gekomen. Blijft het feit dat ook bij een collectieve uitkeringsfase kortingen op de pensioenen noodzakelijk kunnen zijn. Met name oudere gepensioneerden hebben daar moeite mee.

Als gedeeltelijke carve-out tot de mogelijkheden gaat behoren, willen wij dringend vragen de mogelijkheden te onderzoeken om de bestaande gepensioneerden individueel de

mogelijkheid te bieden tot inkoop van een gegarandeerd vaste (al dan niet vast stijgende) uitkering bij een verzekeraar.

6) *Voorlopige keuzes*

In de loop van het traject is een voorlopige keuze gemaakt voor het solidair contract en voor invaren. Wij achten het wenselijk om – indien de principe afspraken over de verschillende elementen van de nieuwe regeling gemaakt zijn - nogmaals ook de flexibele regeling met dezelfde elementen als in de solidaire regeling door te rekenen, teneinde te toetsen of de keuze voor de solidaire regeling in stand blijft.

Met het oog op het definitieve besluit over invaren willen wij voorts voor alle in het transitieplan te beschrijven dekkingsgraden graag een vergelijking zien van de uitkomsten van de nieuwe regeling voor gepensioneerden met invaren in relatie tot de situatie dat niet wordt ingevaren en de huidige opgebouwde pensioenen gehandhaafd blijven onder het FTK regiem.

Belangenvereniging Pensioengerechtigden en Gewezen Deelnemers

De Nederlandsche Bank NV

Antwoordnummer 2670

1000 PA Amsterdam

E-mail: info@bp-dnb.nl

Postbus 98

1000 AB Amsterdam